

II, 184, 197) l'arrel d'aquesta forma verbal ha de ser *floinc*, qui sap fins i tot *flonc*; no deixem de veure alguna vaga indicació de formes semblants o de sufixacions en *-onc*- en material epigràfic de Gàl·lia; 5 però el sentit de 'brillar', 'aparèixer', com el que suggereixen les comparacions i context estudiats en el meu article, ja ens donaria ben poc agafador per combinar-hi res aplicable; i és clar que la terminologia marinera no és pas un terreny on sigui natural d'esperar la supervivència d'elements d'aqueix nivell etnogràfic.

Si la versemblança semàntica tampoc no fóra ben animadora, esmentem tanmateix una ben curiosa paronímia, que almenys pot ajudar a orientar-nos pel costat fonètic. En un passatge de les *VidesR* degué haver-hi el mot germànic *folc* que ens hi fa esperar el context i les paraules de l'original llatí: «deven aver cura --- sels qui s'acosten en l'autar e --- deven vetlar diligentment sobre lur *folc*»: això porta el ms. bàsic P (f^o 270r1, n. 3, traduït «gregem suam», 849.36), però l'altre manuscrit, també antic, B, ho reemplaça per *flouch* (lliçó no ben clara, car en la lletra força cursiva de B, en rigor es podria llegir *flouch*). No cal dir que es tracta del mot ben conegut del català antic, provinent del germ. *FOLK* 'grup de bèsties, de gent'.

Com a etimologia vera no em sembla via semàntica practicable, o almenys gens versemblant, tirar per ací; ens hi acostaríem una mica suposant un verb **enfolcar* 'formar grup', però ni que fos estontolant-ho amb la influència d'un parònim llatí *FULCIRE/INFULCIRE* o d'un **IN-FULCRARE* (derivats de *FULCRUM* 'puntal'), no arribaríem a configurar res raonable; en va argumentaríem que de 'formar grup' a 'formar gruix' hi ha algun nexa teòric, en va ho agafaríem per un altre costat: que l'enflonc baixa al llarg d'un gran pal rectilí com un puntal: caldrien algunes metonímies i massa equilibris perquè ens convencés. Ara, el que ja no podem recusar és que se'n pot pendre exemple en el terreny fonètic i formatiu. Si *FOLK* en una part del territori rossellonès es va canviar en **folc* > *flonc*, potser no fou solament per contaminació de parònims: la de *floc*⁶ o de l'invocat *FULCRUM*, perquè ja pogué haver-hi alguna propensió de naturalesa pròpia-men fonètica. Donem-nos, doncs, per dit, sobretot tinent en compte l'*en-* del català modern, que també en el nostre terme nàutic es podria arrencar d'un punt de partida formal *enfolc/folc* o *enfolcar*.

Si pel costat de *FULCRUM* fóra ben magra la versemblança semàntica, ens hi acostaríem més si postulàvem un compost amb un primer membre que expressés la noció de corda. ¿Per què no simplement *FUNIS FULCRI* 'corda del puntal'? Això ja esdevé raonable en semàntica, i una forma **unfolcle*, que qualificaríem d'intermèdia, tindria l'avantatge de donar compte naturalment de la doble inicial *enfl-* (dissimilació de la primera vocal) i *fl-*, suposant que en part hi havia hagut sobreentès: *FULCRI* en lloc del complet *FUNIS FULCRI*. Però és que la *F-* inicial no podia desaparèixer: arriba a haver-hi dissimilacions eliminatòries de la sonora *v-* (com *ivaç* o *viatz* *VIVACIUS*), però mai d'una sorda. 60

Imaginar contaminacions o falsos anàlisis que hi ajudessin (suposant que s'hagués llevat la *f-*, presa per una abusiva reduplicació hipocorística, com la de l'esmentat *florafloc*), fóra abusar de les combinacions. Més aviat, si de cas, suposar la combinació amb el nom grec de l'enflonc: *HIMAS FULCRI* per dir-ho així 'l'amant del gran puntal: l'arbre mestre' (car ja hem vist que Pantero parla també d'un flonc del trinquet).

Potser amb això hem arribat al màxim d'aproximació a una combinació sostenible. Resta encara algun escrúpol fonètic (a part del que inspira tota hibridació de llengües), que es podria llevar amb alguna combinació: *sf* reduït de manera natural a *F*; *HIMAS* masculí, canviat en *HIMŪ* pels llatins i llavors síncope normal: *emosflonke* > *enflonc*. Coneguem que ha calgut rebuscar bastant.

Per tant preferiria una suposició merament grega, com les que vaig demostrar per a forces nauticismes en l'estudi d'*EntreDL* (1936) III, 180-213. Si *amant*, *arjau*, *calcés*, *prois* i tants altres són mots grecs coneguts, i si per a altres termes nàutics són tan versemblants les suposicions gregues que expliquen *gúmena*, *panescalm*, *paramitjal*, etc., també *enflonc* es podria explicar així si partíssim del grup derivatiu de 25 *ἐφέλκεσθαι* 'atraure, estirar cap a nosaltres', al qual pertany *ἐφολλκός* «qui attire à soi»: són uns quants els mots d'aquest grup que pertanyien al llenguatge de la gent de mar a Grècia: *ἐφόλκαιον* 'arjau, governall' ja figura en l'*Odissea*, *ἐφόλλιον* és 'xalupa', el mateix *ἐφέλλκω* vol dir 'remolcar (una embarcació)'. 30

Són mots del grec de tots temps, i de tots els tons de llenguatge, car després de Calímac trobem *ἐφολλκός* «sèduisant» en Teòcrit i «appât», «qui excite» en Elià el naturalista (S. XIII). El neutre *ΕΡΗΟΛΚΟΝ*, usat al principi com a adjectiu o epítet de l'*himas* perquè servia per estirar cap avall o cap amunt, a grans esforços de braç, la pesant antena, seria pres, per la marineria romana o la romànica aliada dels bizantins, com a nom vulgar de la mateixa corda. Això ens explicaria alhora les dues variants, en *enf-* i en *f-*: en uns casos afèresi (*f-*) en altres trivialització de prefix, *ef-* > *enf-*: *efolku* > **enfolku* d'on (*e*)*flonku* per una banda, i *enflonku* per l'altra. Si es troben més proves de l'ús nàutic de *FULCRUM* o del d'*ἐφόλλ(α)ιον* un encreuament dels dos fóra solució convincent. Per ara restem en terreny especulatiu.

¹ Devia estar guiat pel pensament de Jal que aquestes cordes es feien de materials vegetals diversos (Jal parla del jonc i de l'espart) i que evidentment imaginava que l'espart i el jonc es podien anomenar *herba* en català. Prejudici de Jal inspirat per la pseudo-etimologia que *flonc*, *xunchu* i *jonco* resultaven d'una «corrupció» de *jonc* *JUNCUS*. — ² Pot haver-hi hagut alguna lleu distinció, segons la grandària de l'embarcació, el caràcter del navegant, o el material de l'enflonc (cf. el context de 1391). *Amant* és l'expressió formalística, l'heretada del grec clàssic (*ιμάς*, 'ιμάντος en Apol·loni de Rodos). — ³ *Flaó* 'mena de pastís popular' (en forma de mitja Lluna a Menorca), *flaona*, Emp. i Gxa., *flaonet* Calaceit (tinc